

12. 6. 2001

ID: 8983

Stejná věc ve smyslu § 83 o.s.ř.

O stejnou věc ve smyslu § 83 o.s.ř. se jedná tehdy, jde-li v pozdějším řízení o tentýž nárok nebo stav (předmět řízení), o němž již bylo zahájeno jiné řízení, týká-li se týchž osob. Řízením se rozumí soudní řízení, souběžné řízení soudní a správní není výše uvedeným ustanovením vyloučeno.

O stejnou věc ve smyslu § 83 o.s.ř. se jedná tehdy, jde-li v pozdějším řízení o tentýž nárok nebo stav (předmět řízení), o němž již bylo zahájeno jiné řízení, týká-li se týchž osob. Řízením se rozumí soudní řízení, souběžné řízení soudní a správní není výše uvedeným ustanovením vyloučeno.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17.5.2001, p.zn. 20 Cdo 1072/2000)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce D., výrobního družstva, družstva, proti žalovaným 1) S. V. a 2) Ing. D. K., o vyklizení nemovitostí, zaplacení 341.670,- Kč s příslušenstvím a o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 13 C 145/93, o dovolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 30. listopadu 1998, č.j. 13 C 145/93-203, a proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. srpna 1999, č.j. 11 Co 572/99-257, tak, že řízení o „dovolání“ proti rozsudku Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 30. listopadu 1998, č.j. 13 C 145/93-203, se zastavuje a dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. srpna 1999, č.j. 11 C 572/99-257, se odmítá.

Z odůvodnění :

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 30. srpna 1999, č.j. 11 Co 572/99-257, potvrdil rozsudek ze dne 30. listopadu 1998, č.j. 13 C 145/93-203, jímž Okresní soud v Novém Jičíně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal po žalovaných vyklizení specifikovaných nemovitostí a po prvním žalovaném zaplacení částky 341.670,- Kč s úrokem z prodlení 3 % ročně od 17. 1. 1993 do 15. 7. 1994 a ve výši 16 % ročně od 16. 7. 1994 do zaplacení, žalobě prvního žalovaného o určení vlastnického práva k nemovitostem vyhověl a rozhodl o nákladech řízení účastníků a státu; odvolací soud současně rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

Odvolací soud vycházel ze zjištění, že předmětné nemovitosti, jež tvoří reálně nedělitelný funkční celek stolařské provozovny („uzavřený technologický celek“), přešly na právního předchůdce žalobce rozhodnutím Okresního národního výboru v N. ze dne 8. června 1961, č.j. Fin 72.2-1961-88/59, vydaným podle vládního nařízení č. [15/1959](#) Sb., o opatřeních týkajících se některých věcí užívaných organizacemi socialistického sektoru. V souladu se zákonem č. [403/1990](#) Sb., o zmírnění následků některých majetkových krivd, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. [403/1990](#) Sb.“), byly proto sporné nemovitosti (jako podstatně zhodnocené) prvním žalovanému dohodou uzavřenou dne 30. listopadu 1991, registrovanou Státním notářstvím v Novém Jičíně dne 19. prosince 1991, vydány. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že tato dohoda je platným právním úkonem, neboť v době jejího uzavření nebylo v otázce rozsahu vydávaných nemovitostí sporu, a z obsahu dohody pak plyne, že vydána byla provozovna celá a nikoli

jen některé její části (první žalovaný rovněž ve stanovené lhůtě zaplatil částku 630.229,- Kč určenou jako podstatné zhodnocení věcí ve smyslu § 10 odst. 3 zákona č. [403/1990](#) Sb.). Protože z dohody o společném podnikatelském využití stolařské provozovny, kterou první žalovaný dne 30. listopadu 1991 uzavřel s žalobcem, plyne závazek žalobce platit prvnímu žalovanému úplatu za využití předmětné provozovny ve výši 341.670,- Kč, není žádného důvodu pro vrácení tohoto plnění žalobci. Naléhavý právní zájem prvního žalovaného na určení vlastnictví sporných nemovitostí shledal odvolací soud v tom, že „bez tohoto určení Katastrální úřad v N. odmítal uvedené nemovitosti zapsat do katastru“.

Rozsudky soudů obou stupňů napadl žalobce (zastoupený advokátem) včasným dovoláním, jehož přípustnost opřel o ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/, d/ a f/ zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně tvrdí, že bylo rozhodnuto ve věcech, které nenáleží do pravomoci soudu, nýbrž příslušného správního orgánu - pozemkového úřadu (písmeno a/), a že rozhodnutí odvolacího soudu bránila „překážka litispence“ (písmeno d/), neboť u Krajského soudu v Ostravě probíhá řízení o opravném prostředku proti rozhodnutí pozemkového úřadu podle § 9 odst. 4 zákona č. [229/1991](#) Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. [229/1991](#) Sb.“), týkajícímu se vlastnictví k pozemkům, na nichž předmětná provozovna stojí. Odnětí možnosti jednat před soudem (písmeno f/) pak spatřuje dovolatel v tom, že dané řízení nebylo spojeno právě s řízením vedeným u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 Ca 14/99, popřípadě v tom, že nebylo rozhodnuto „v jedné věci s přihlédnutím k důkazům předloženým ve věci sp. zn. 22 Ca 14/99 výslovně v odvolání uvedeným“; v této souvislosti odvolacímu soudu vytknul, že neprovedl důkazy, které žalobce navrhl. Správnost rozhodnutí odvolacího soudu pak dovolatel poměřoval dovolacími důvody podle § 241 odst. 3 písm. b/ a d/ o.s.ř. (námitkou, že řízení je postiženo jinou /než v § 237 odst. 1 uvedenou/ vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a nesprávným právním posouzením věci). Podáním ze dne 10. března 2000, jímž dovolání doplnil, poukázal žalobce rovněž na nesprávné skutkové zjištění, které odvolací soud podrobil právnímu hodnocení (dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c/ o.s.ř.).

První žalovaný ve vyjádření - při zdůraznění neopodstatněnosti zmatečností námitek dovolatele vztahujících se k otázce přípustnosti dovolání - navrhl dovolání zamítnout; vyjádření druhé žalované vyústilo v požadavek dovolání pro nepřípustnost odmítnout.

Nejvyšší soud věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. prosince 2000 (srov. část dvanáctou, hlavu I, bod 17. zákona č. [30/2000](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

Podle ustanovení § 236 odst. 1 o.s.ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.

Odtud plyne, že rozhodnutí soudu prvního stupně dovoláním úspěšně napadnout nelze.

Opravným prostředkem pro přezkoumání rozhodnutí soudu prvního stupně je podle § 201 o.s.ř. odvolání, pokud to zákon nevyklučuje. Občanský soudní řád proto také neupravuje funkční příslušnost soudu pro projednání dovolání proti takovému rozhodnutí. Tím, že žalobce směřuje „dovolání“

výslovně přímo proti rozsudku soudu prvního stupně, uvedenou podmínku dovolacího řízení opomíjí. Jelikož nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, Nejvyšší soud řízení o „dovolání“ proti rozhodnutí soudu prvního stupně, které touto vadou trpí, podle ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. zastavil.

Dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu není přípustné.

Přípustnost dovolání proti rozsudku upravují ustanovení § 237, § 238 a § 239 o.s.ř.

Podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. není dovolání přípustné proto, že odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně nezměnil, ale potvrdil, a okolnost, že byl potvrzen v pořadí první rozsudek soudu prvního stupně, vylučuje použití písmene b/ uvedeného ustanovení. Podmínky stanovené v § 239 o.s.ř. daná věc rovněž nesplňuje, neboť odvolací soud výrokem svého rozsudku přípustnost dovolání nevyslovil (odstavec 1/) a žalobce (dovolatel) návrh na vyslovení přípustnosti dovolání nepodal (odstavec 2/).

Jestliže přípustnost dovolání podle uvedených ustanovení dovodit nelze, zbývá posoudit podmínky přípustnosti podle § 237 odst. 1 o.s.ř. Toto ustanovení spojuje přípustnost dovolání proti každému rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkami zakotvenými v odstavci druhém) s takovými hrubými vadami řízení a rozhodnutí, které činí rozhodnutí odvolacího soudu zmatečným. Je-li dovolání podáno včas a k tomu legitimovaným subjektem, je dovolací soud povinen k těmto vadám ve smyslu § 242 odst. 3 věty druhé o.s.ř. přihlédnout z úřední povinnosti. Přípustnost dovolání však není založena již tím, že dovolatel příslušnou zmatečnou vadu tvrdí, ale teprve zjištěním, že řízení takovou vadou skutečně trpí. Protože vady vyjmenované v ustanovení § 237 odst. 1 písm. b/, c/, e/ a g/ o.s.ř. v dovolání namítány nejsou a z obsahu spisu nevyplývají, je přípustnost dovolání závislá na případné existenci těch vad řízení, které dovolatel výslovně zmiňuje.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. je dovolání přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže bylo rozhodnuto ve věci, která nenáleží do pravomoci soudu.

Podle ustanovení § 7 o.s.ř. v občanském soudním řízení soudy projednávají a rozhodují věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných, družstevních, jakož i z obchodních vztahů (včetně vztahů podnikatelských a hospodářských), pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány (odstavec 1/). Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon (odstavec 2/).

Zákon č. [229/1991](#) Sb. svěřil správním orgánům (pozemkovým úřadům) pravomoc ve správním řízení schvalovat (neschvalovat) dohody o vydání nemovitostí, na které se zákon vztahuje (§ 9 odst. 2, 3), rozhodovat o vlastnictví oprávněných osob k takovým nemovitostem, nedojde-li k dohodě o jejich vydání (§ 9 odst. 4), a zřídit nebo zrušit na převáděných nemovitostech věcná břemena, případně ukládat jiná opatření k ochraně životního prostředí nebo důležitých zájmů jiných vlastníků (§ 9 odst. 5). Soudu svěřil zákon pouze přezkum rozhodnutí pozemkového úřadu ve správním soudnictví, a to na základě opravného prostředku ve smyslu § 9 odst. 6 zákona č. [229/1991](#) Sb. a § 250l odst. 1 o.s.ř. a cestou žaloby podle § 247 a násl. o.s.ř. proti pravomocnému rozhodnutí správního odvolacího

orgánu, jenž rozhodoval o odvolání proti rozhodnutí o schválení dohody podle § 9 odst. 2 zákona č. [229/1991](#) Sb.

Je-li předmětem řízení - jako je tomu v projednávaném případě - nárok na vyklizení nemovitostí z důvodu, že nebyly (platně) prvnímu žalovanému vydány, nárok na zaplacení 341.670,- Kč s příslušenstvím z titulu vrácení již provedeného plnění, které bylo sjednáno dohodou, a nárok na určení vlastnictví k nemovitostem, jedná se o spory, jejichž základy vyvěrají ze vztahů občanskoprávních, případně obchodních, které obecně - v intencích § 7 odst. 1 o.s.ř. - podléhají soudní pravomoci, protože žádný zákon (a zejména zákon č. [299/1991](#) Sb.) jejich projednání a rozhodnutí jinému orgánu nesvěřuje. Skutečnost, že ohledně pozemků, na nichž část budov stolařské provozovny stojí, probíhá řízení podle zákona č. [229/1991](#) Sb., které se nachází ve stadiu rozhodování o opravném prostředku proti rozhodnutí pozemkového úřadu vydanému podle § 9 odst. 4 cit. zákona, nemá na výše uvedený závěr vliv.

Rozhodnutí odvolacího soudu tedy vadou podle § 237 odst. 1 písm. a/ o.s.ř. postiženo není.

Ustanovení § 237 odst. 1 písm. d/ o.s.ř. spojuje zmatečnost se situací, kdy v téže věci bylo již dříve pravomocně rozhodnuto nebo v téže věci bylo již dříve zahájeno řízení (právě dopad překážky pramenící z § 83 o.s.ř. do poměrů souzené věci dovolatel namítá).

Ustanovení § 83 o.s.ř., podle něhož zahájení řízení brání tomu, aby o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení, zakazuje paralelní průběh soudních řízení o stejné věci. O stejnou věc se jedná tehdy, jde-li v pozdějším řízení o tentýž nárok nebo stav (předmět řízení), o němž již bylo zahájeno jiné řízení, týká-li se týchž osob.

Ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 22 Ca 14/99 jde o přezkum rozhodnutí Okresního úřadu v N. (pozemkového úřadu) ze dne 20. listopadu 1998, č.j. PÚ/5615/92-Ša-72/9, jímž bylo rozhodnuto o vlastnictví prvního žalovaného a jeho syna k označeným nemovitostem (§ 9 odst. 4 zákona č. [229/1991](#) Sb., § 250l a násl. o.s.ř.); protože pozemkový úřad o nárocích oprávněných osob rozhoduje ve správním řízení, je pojmově vyloučeno, aby věc, která je předmětem tohoto správního řízení, byla ve smyslu § 83 o.s.ř. totožná s věcí, kterou - při zachování soudní pravomoci - projednává a o níž rozhoduje soud (překážka litispendence se může uplatnit jen ve vztahu mezi soudními řízeními, nikoliv v poměru řízení probíhajícího u soudu a řízení správního).

Z uvedeného je zřejmé, že vadou podle § 237 odst. 1 písm. d/ o.s.ř. řízení netrpí.

Řízení konečně není postiženo ani vadou ve smyslu § 237 odst. 1 písm. f/ o.s.ř., spočívající v tom, že účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Odnětím možnosti jednat před soudem ve smyslu shora citovaného ustanovení se rozumí takový postup soudu v průběhu řízení, jímž znemožnil účastníku řízení realizaci těch procesních práv, která mu občanský soudní řád poskytuje, přičemž není rozhodující, zda byla účastníku odňata možnost

jednat před soudem prvního stupně nebo před soudem odvolacím. O vadu podle § 237 odst. 1 písm. f/ o.s.ř. jde přitom jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu určeného zákonem nebo obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup projevil v průběhu řízení a nikoli při vlastním rozhodování soudu. Za odnětí možnosti jednat před soudem nelze považovat takový postup soudu, který odpovídá občanskému soudnímu řádu. Mezi procesní práva přiznaná účastníku řízení patří právo přednést (doplňovat) své návrhy, vyjádřit se k rozhodným skutečnostem, k návrhům na důkazy a k provedeným důkazům, právo označit důkazní prostředky, právo se souhlasem předsedy senátu klást v rámci výsledku otázky svědkům, znalcům a účastníkům a právo shrnout na závěr jednání své návrhy, vyjádřit se k dokazování i k právní stránce věci (čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, vydané ústavním zákonem č. [23/1991](#) Sb. a usnesením předsednictva ČNR č. [2/1993](#) Sb. vyhlášené jako součást ústavního pořádku České republiky, § 101 odst. 1, § 117 odst. 1, § 118 odst. 1, 3, § 123, § 126 odst. 3, § 131, § 215 o.s.ř.).

Na spojení věcí, které byly u soudu zahájeny a skutkově spolu souvisejí nebo se týkají týchž účastníků, ke společnému řízení podle § 112 odst. 1 o.s.ř. účastník řízení právo nemá; o spojení totiž rozhoduje soud usnesením (§ 167, § 170 odst. 2 o.s.ř.), proti němuž není přípustné odvolání (§ 202 odst. 2 písm. a/ o.s.ř.), přičemž jediným hlediskem je hospodárnost řízení. Navíc řízení, k němuž je pravomocný soud, nemůže být postupem předvídaným v ustanovení § 112 odst. 1 o.s.ř. spojeno s řízením, které probíhalo u správního orgánu.

Oproti označení důkazů k prokázání rozhodných tvrzení, které je nejen právem, ale i povinností účastníka (sporného) řízení (srov. § 101 odst. 1, § 120 odst. 1 větu první o.s.ř.), nelze hovořit o procesním právu na realizaci důkazů; je totiž věcí soudu, které z důkazů budou provedeny (§ 120 odst. 1 věta druhá o.s.ř.). Rozhodne-li soud, že účastníkem navržené (předložené) důkazy neprovede (např. proto, že nejsou pro rozhodnutí o věci důležité), postupuje ve shodě se zákonem a účastníku tím možnost jednat před soudem ve smyslu § 237 odst. 1 písm. f/ o.s.ř. neodnímá. Případné pochybení soudu v tomto směru by bylo možné vytykat dovolacím důvodem podle § 241 odst. 3 písm. b/ o.s.ř., což ovšem v daném případě - není-li dovolání přípustné - úspěšně nelze.

Protože dovolání není přípustné podle žádného z výše uvedených ustanovení, Nejvyšší soud je - aniž se mohl zabývat jeho důvodností z pohledu dovolacích důvodů podle § 241 odst. 3 písm. b/ a d/ o.s.ř. (námitky ztělesňující dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c/ o.s.ř. by dovolací soud nemohl zohlednit již proto, že je dovolatel uplatnil po uplynutí lhůty k podání dovolání /§ 242 odst. 3 o.s.ř./ - bez jednání (§ 243a odst. 1 o.s.ř.) odmítl (§ 243b odst. 4 věta první, odst. 5, § 218 odst. 1 písm. c/ o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní otázka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Moderace nákladů](#)
- [Dovolání](#)
- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)